

Mišraus amžiaus vaikų grupės yra vadinamos heterogeninėmis, vertikaliosiomis, šeimyninėmis ir pan. Kodėl XXI amžiuje vis dar aktualios mišraus amžiaus vaikų grupės? Mokyklos klasėje įvairaus amžiaus vaikai tarsi išplėstinė šeima. Tokioje asmenybių įvairovėje akcentuojami kiekvieno privalumai, mokomasi gerbti kiekvieną, nepriklausomai nuo jo gebėjimų.

Mišrus vaikų amžius grupėje skatina padėti vieni kitiems, pratina būti tolerantiškais, nesišaipyti iš mažiau sugebančio, nerangesnio ar drovesnio draugo. Mažesnieji, stebėdami vyresnius, mokosi bendrauti ir žaisti. Tokia "šeimyniška" situacija moko vaikus draugiškumo ir empatijos. Be to, vaikų teisės ir pareigos grupėje diferencijuojamos pagal amžių. Vyresnieji vaikai jau gali peiliu drožinėti iš medžio, turėti kitų privilegijų, kurių mažesnieji taip pat svajoja sulaukti, kai taps tokie dideli, savarankiški ir įgudę, išmanantys, kaip ir jų vyresnieji draugai. Savo ruožtu, vyresnis amžius suteikia ir daugiau pareigų, atsakomybės - dažniau pabaigti darbą iki galo, padėti suaugusiems tvarkytis, rūpintis mažesniais.

Visų pirma, šiais laikais vis daugiau vaikų auga šeimose, kuriose nėra daug vaikų. Visų antra, moterys nebesieja savo gyvenimo vien tik su šeima, todėl dauguma vaikų anksčiau ar vėliau keliauja į ugdymo įstaigą. Be to, net ir šeimose, kuriose yra daug vaikų, jų amžius nėra vienodas ir beveik visi mokslininkai, stebintys vaikų žaidimą, pastebi, kad vaikai dažnai pasirenka žaisti tai su jaunesniais, tai su vyresniais vaikais. Taip yra todėl, kad heterogeninė grupė suteikia daugiau galimybių stebėti aplinkinius ir ugdyti platų spektrą kompetencijų.

Be to, jau seniai pripažinta, kad vaikai vystosi skirtingu tempu, kad itin svarbus individualizavimas. Kasdien bendraudamas su įvairaus amžiaus vaikais, vaikas turi daugiau galimybių užsiimti veikla, kuri atitinka jo lygį bei susirasti jam tinkančius, jį papildančius draugus. Akivaizdu, kad mišraus amžiaus grupėje bus įvairesnių gebėjimų ir kompetencijų turintys vaikai, todėl dauguma tikrai ras tai, kas labiausiai padės atsiskleisti. Grupavimas pagal amžių remiasi prielaida, kad chronologinis amžius yra vienintelis patikimas vaiko raidos rodiklis. Tačiau juk yra ir socialinės, emocinės bei kognityvinės brandos rodikliai.

Kodėl mišraus amžiaus grupės yra naudingos vaikams?

- a) Šiose grupėse – ypač dirbant su vyresnio amžiaus vaikais – yra mažiau “mokymo”, visai netinkamo ikimokyklinio amžiaus vaikams;
- b) Mišraus amžiaus grupėse vyksta daugiau bendradarbiavimo, vaikai mažiau konkuruoja tarpusavyje ir yra mažiau drausmės problemų;
- c) Jaunesni vaikai mišrioje grupėse mokosi iš vyresniųjų savipagalbos įgūdžių bei greičiau įgyja būtinas turėti kompetencijas, o vyresni vaikai įgyja socialines ir emocines kompetencijas, kurių vaikai tik savo amžiaus grupėje neįgyja;
- d) Kadangi ugdymas mišrioje grupėse yra individualizuotas, vaikų motyvacija ir pasitikėjimas savo jėgomis yra didesnis, nei vienodo amžiaus grupėje.

Socialinė raida mišraus amžiaus grupėse.

Žinia, visur akcentuojamas gebėjimas padėti kitiems, gebėjimas dalintis, palaukti savo eilės. Be to, jau niekas neneigia socializacijos svarbos. Socialinės kompetencijos ugdyme svarbų vaidmenį vaidina socialinis sąmoningumas. Tyrimai rodo, kad skirtingo amžiaus vaikai supranta apie skirtumus, susijusius su amžiumi. To pasekoje ir jaunesni, ir vyresni vaikai mišraus amžiaus grupėse turi tam tikrus lūkesčius sau ir aplinkiniams. Vaikų sąveika mišraus amžiaus grupėse skatina įvairių santykių formavimąsi, o tai yra itin svarbu socialinei vaiko raidai.

Be to, tyrimai rodo ir tai, kad mišraus amžiaus grupėse vaikai yra geranoriškesni (Whiting) bei apskritai vaikai yra labiau linkę padėti jaunesniems vaikams, o ne bendraamžiams (Ludeke & Hartup). Be to, vaikai yra agresyvesni, kai grupėje tik bendraamžiai. Jaunesni vaikai, kita vertus, nekelia grėsmės.

Kognityvinė raida mišraus amžiaus grupėse.

Dauguma žmonių, susidūrę su mišraus amžiaus grupėmis, mano, kad jos yra puikios jaunesniems ir prastos vyresniems vaikams. Iš tiesų ši nuomonė yra labai klaidinga. Jau Brown ir Palinscar pastebėjo, kad nėra taip, jog mažiau žinantis tiesiog mėgdžioja daugiau žinantį. Mėgdžiojimas dažniau vyksta, kai vaikams informaciją pateikia pedagogas, o jie demonstruoja, kad gali atkartoti. Tuo tarpu mokydamiesi iš panašaus amžiaus vaikų, vaikai turi iš tiesų išmokti, kad būtų pripažinti, kaip mokantys. Jau Vygotskis pastebėjo, kad vaikai puikiai išmoksta spręsti problemas padedami bendraamžių! Be to, kuo įvairesni gebėjimai, tuo daugiau vaikas gali išmokti. Brown ir Reeve teigimu, mišraus amžiaus vaikų grupėse vaikai mokosi savo tempu ir dažnai įgyja tam tikrus gebėjimus anksčiau už bendraamžius vienodo amžiaus grupėse.

Akivaizdu, kad mišraus amžiaus grupės turi daug privalumų. Tačiau tai jokių būdu nereiškia, kad vaikus verta tiesiog sugrupuoti, ir viskas įvyks savaime. Su mišraus amžiaus grupe privalo dirbti specialistas, mokantis atsižvelgti į individo poreikius ir gebėjimus bei gebantis pritaikyti ugdymo programą ir metodus, labiausiai tinkančius būtent tai grupei. Daugiau [apie mišrias grupes darželiuose skaitykite čia.](#)

Jeigu norite daugiau informacijos:

1. Brown, A.L., and Palinscar, A. GUIDED COOPERATIVE LEARNING AND INDIVIDUAL KNOWLEDGE ACQUISITION (Technical Rep. No. 372). Champaign, IL: Center for the Study of Reading, 1986.
2. Brown, A.L., and Reeve, R.A. BANDWIDTHS OF COMPETENCE: THE ROLE OF SUPPORTIVE CONTEXTS IN LEARNING AND DEVELOPMENT (Technical Rep. No. 336). Champaign, IL: Center for the Study of Reading, 1985.
- Gallagher, J.M., and Coche, J. "Hothousing: The Clinical and Educational Concerns Over Pressuring Young Children." EARLY CHILDHOOD RESEARCH QUARTERLY, 2(3), (1987): 203-210.
3. Hartup, W.W. "Cross-Age Versus Same-Age Interaction: Ethological and Cross-Cultural Perspectives." In V.L. Allen (Ed.) CHILDREN AS TEACHERS: THEORY AND RESEARCH ON TUTORING. New York: Academic Press, 1976, pp. 41-54.
4. Katz, Lilian G. EARLY CHILDHOOD EDUCATION: WHAT RESEARCH TELLS US. Phi Delta Kappa Fastback, No. 280. Bloomington, IN: Phi Delta Kappa Educational Foundation, 1988.
5. Ludeke, R.J., and Hartup, W.W. "Teaching Behavior of 9- and 11-Year-Old Girls in Mixed-Age and Same-Age Dyads." JOURNAL OF EDUCATIONAL PSYCHOLOGY, 75(6), (1983): 908-914.
6. Slavin, R.E. "Developmental and Motivational Perspectives on Cooperative Learning: A Reconciliation." CHILD DEVELOPMENT, 58 (1987): 1161-1167.
7. Vygotsky, L.S. MIND IN SOCIETY: THE DEVELOPMENT OF HIGHER PSYCHOLOGICAL PROCESSES. Edited by M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, and E. Souberman. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
8. Whiting, B.B. "The Genesis of Prosocial Behavior." In D. Bridgeman (Ed.) THE NATURE OF PROSOCIAL DEVELOPMENT. Academic Press: New York, 1983.